

Семененко М.В.

*магістр державного управління, аспірант,
Національна академія державного управління
при Президентіві України*

ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО НАПРЯМУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Розвиток економіки в умовах глобалізації базується на використанні високих технологій, зростанні нематеріальних інвестицій, нових інформаційно-комунікаційних вимог.

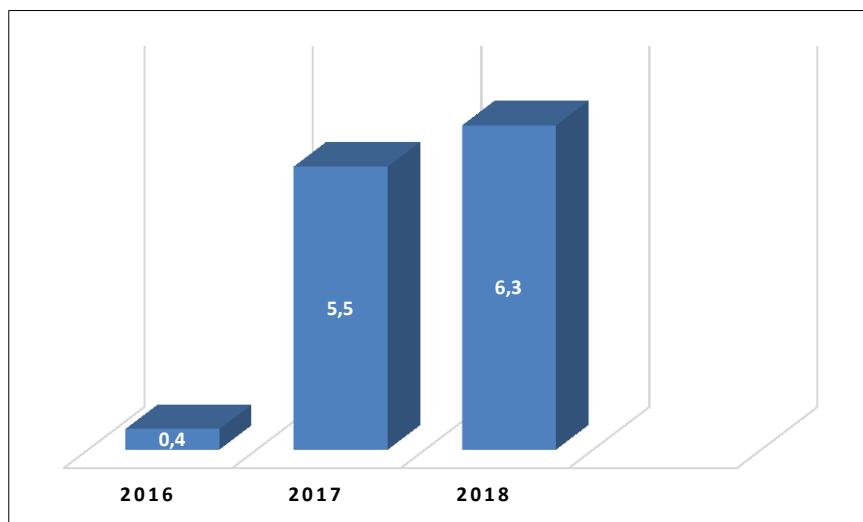
В сучасних умовах найважливішими стратегічними пріоритетами розвитку агропромислового комплексу України є інноваційний розвиток та науково-технічний прогрес, що дозволяють вести безперервне оновлення виробництва на основі освоєння досягнень науки і техніки.

Специфіка та складність агропромислового виробництва визначають підходи та методи управління інноваційною діяльністю, поєднання науково-технічного розвитку та посилення ролі держави в стимулюванні розвитку сучасних технологій. Слід підкреслити, що особливості агропромислового комплексу характеризуються високим рівнем ризиків інноваційних процесів, а саме: ризик фінансування науково-виробничих результатів, невизначеність попиту на інноваційну продукцію, ризик тимчасового розриву між витратами і результатами тощо [1, с. 201].

Сучасний низький стан активності інноваційної діяльності в АПК пов'язана з недосконалістю організаційно-економічного механізму освоєння інновацій. Це посилює деградацію галузей комплексу, призводить до зростання витрат і низької конкурентоспроможності продукції, гальмує соціально-економічний розвиток сільської місцевості, різко знижує якість життя.

Оцінка ситуації в АПК свідчить про те, що активізація інноваційної діяльності без реалізації системи заходів, перш за все фінансового оздоровлення і поетапного відновлення виробництва, стає практично неможливою. Таким чином, актуальним питанням для розвитку інноваційних процесів в агропромисловому комплексі є вирішення цілого ряду завдань державної інноваційної політики.

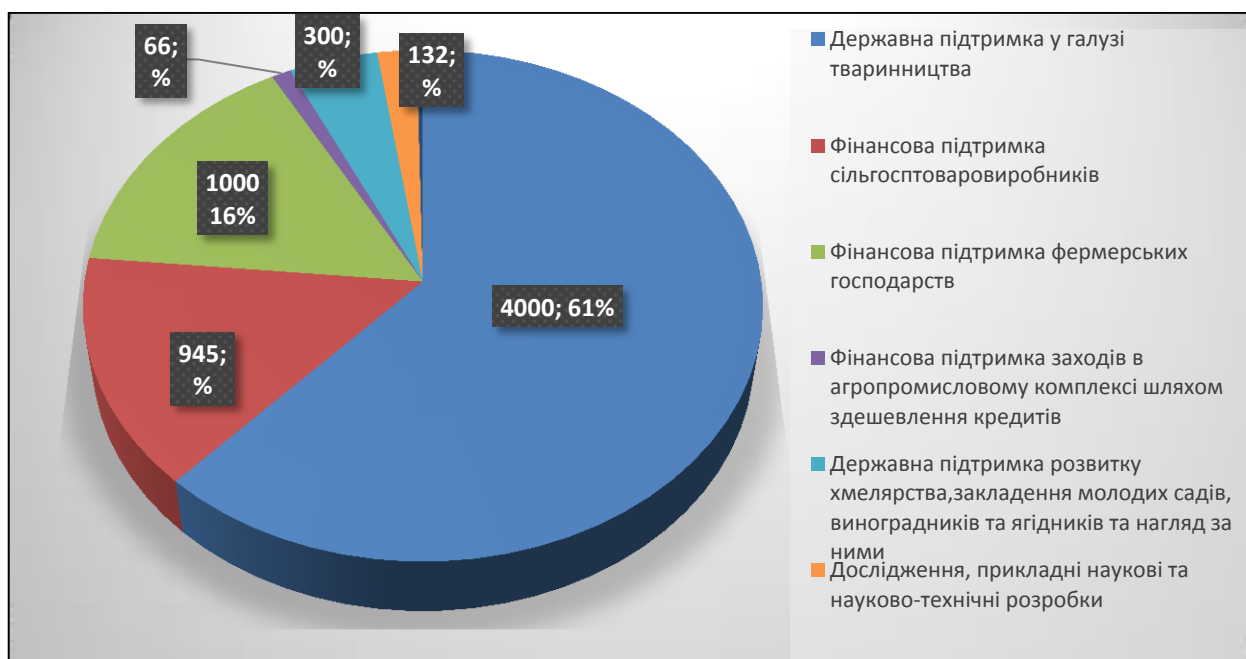
Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» [2] на фінансування витрат Міністерство аграрної політики та продовольства України передбачені видатки в обсязі 12 784,6 млрд грн, з них на програми розвитку АПК – 6 311,0 млрд грн. Для порівняння в 2017 р було виділено 7,4 млрд грн на Міністерство, на напрямок АПК – 5,5 млрд грн, тобто в 2018 році виділено більше на 1 млрд гривень ніж у 2017 році.

Рис. 1. Фінансова підтримка заходів АПК України, млрд грн

Джерело: [2]

Основну частину коштів закладених в Держбюджет на підтримку АПК протягом 2018 року (4 млрд грн. або 61% всіх ресурсів), спрямовано на підтримку тваринництва. На другому місці за обсягами фінансування – підтримка фермерства – на цей напрямок виділено 1 млрд. грн. (16% від загального обсягу). Для фермерів є ще одна окрема програма «Надання кредитів фермерським господарствам», на її реалізацію виділено витратити 43 млн. грн, на програму «Фінансова підтримка сільгоспвиробників» закладено 945 млн. грн. (15% загального обсягу фінансування на 2018 рік) [2], інші програми мають значно менший бюджет (рис. 2).

Рис. 2. Розподіл обсягів фінансування за програмами державної підтримки АПК на 2018 рік, млн. грн

Джерело: [2]

Проте, необхідно зазначити, що такі важливі для розвитку АПК статті, як: дослідження, прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері розвитку агропромислового комплексу, підготовка наукових кадрів, наукові розробки у сфері стандартизації та сертифікації сільськогосподарської продукції, дослідження та експериментальні розробки у сфері агропромислового комплексу, складають лише 2% бюджету АПК, на підвищення кваліфікації фахівців агропромислового комплексу заплановано взагалі 0,2%.

Проведений аналіз існуючої системи державної фінансової підтримки АПК свідчить про позитивні зміни підтримки сільгоспвиробників, розвитку тваринництва, фермерських господарств, проте дуже малий відсоток фінансування інноваційного напрямку розвитку АПК. Таким чином, є необхідність подальшого удосконалення системи державної фінансової підтримки в інноваційному спрямуванні та значно більшого державного фінансування.

Одним з пріоритетів науково-технічної та інноваційної політики в АПК повинна стати державна підтримка фундаментальної і прикладної науки з орієнтацією на впровадження наукових розробок в сільгоспвиробництві. Аграрна наука сьогодні покликана забезпечувати сільськогосподарських товаровиробників новітніми розробками, гарантувати результати їх впровадження за умови авторського супроводу. У зв'язку з цим необхідні тісні контакти між аграрною наукою і сільськогосподарськими товаровиробниками з метою забезпечення передачі адаптованих науково-технічних розробок і їх ефективного впровадження у виробництво [3, с. 131].

Для підвищення фінансової підтримки та інноваційної активності суб'єктів АПК необхідні об'єднати зусилля з боку державних, місцевих, регіональних органів влади та аграрного бізнесу, спрямованих на формування інноваційної інфраструктури. Це передбачає реалізацію наступних заходів:

- здійснення державою і бізнесом значних капітальних вкладень в підприємства, що визначають науково-технічну та інноваційну політику АПК;
- стимулювати впровадження результатів досліджень і розробок за допомогою надання фінансових коштів на їх покупку, оренду або лізинг (кредитування на пільговій, пайову участь в різних інвестиційних проектах тощо);
- реорганізація системи управління АПК та оперативне надання актуальної інформації про поточну ситуацію на аграрному ринку, проведення консультаційних, інжинірингових та маркетингових послуг сільськогосподарським виробникам, що дозволить підвищити ефективність діяльності організацій і значно знизити інноваційно-інвестиційні ризики;
- удосконалення нормативно-правової бази інноваційного забезпечення сталого розвитку АПК;
- залучення спілок та асоціацій товаровиробників АПК до формування інститутів розвитку і реалізації державної інноваційної політики в агропромисловій сфері;
- підготовка фахівців в області інноваційного менеджменту в АПК, розробка заходів по їх залученню і закріпленню в сільській місцевості [4, с. 26].

Таким чином, головним у діяльності держави на сучасному етапі розвитку українського аграрного сектора стає формування інститутів розвитку, які сприяють переходу до інноваційно-орієнтованого соціально-економічного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Ширма В. В. Організація інноваційного забезпечення функціонування сільськогосподарських підприємств / В. В. Ширма // Економіка та управління АПК. – 2013. – Вип. 10. – С. 197.
2. Закон України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2246-19>.
3. Соловчук К. О. Перспективи розвитку інноваційно-інвестиційних процесів в аграрній сфері / К. О. Соловчук // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 1. – С. 130-137.
4. Чулаєвська М. Є. Інноваційна діяльність в Україні як фактор забезпечення економічного розвитку та стабільності / Чулаєвська М. Є., Баранцева К. К. // Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації керівних кадрів Міністерства доходів і зборів України // Навчальний посібник. К: 2016. 38 с.

Халимоник О.П.

аспірант,

*Національна академія державного управління
при Президентові України*

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ЯК СКЛАДОВА СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Провідні країни світу розглядають сферу освіти як пріоритетний напрям інвестицій, який повертається новими технологіями, знаннями і прибутками від інноваційної діяльності.

Сьогодні в Україні проводяться реформаційні процеси. При проведенні реформи в освіті особливо необхідним є правильна побудова стратегічного планування та управління. Всі розуміють, що в час проведення активної фази реформування освітянської галузі, значну увагу в країні слід приділити ефективному використанню бюджетних коштів.

Поміж наукових досліджень, у яких було описано фінансовий контроль в управлінні системою освіти, слід відзначити роботи таких вітчизняних вчених як – Василенко В. Д., Ващенко І. В., Кремень В. Г., Крисюк С. В., Монаєнко О. П., Рубан Н. І., Савченко Л. А., Стефанюк І. Б., Дуброу Д., Левалуа Б., Робертсон Дж. та інші.

Перш ніж розглянути, фінансовий контроль як складова стратегічного управління системою освіти в Україні з'ясуємо, що ж таке система освіти та стратегічне управління системою освіти.

Система освіти України – це державний інструмент реалізації конституційного права громадян України на освіту.